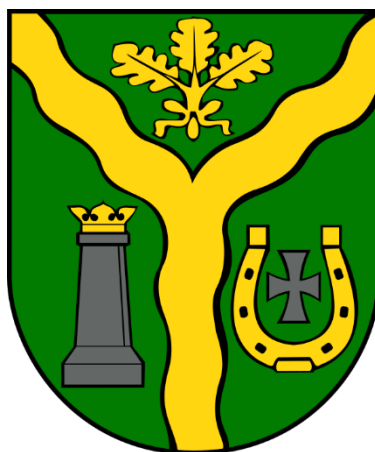

Raport z badań wśród mieszkańców

Klembów, kwiecień 2021

Spis treści

1 Ankieta wśród mieszkańców.....	3
2 Ankieta wśród przedstawicieli instytucji	21
Spis tabel i wykresów	31

1. Ankieta wśród mieszkańców

Badanie ankietowe było przeprowadzone w listopadzie i grudniu 2020 r., wzięły w nim udział 149. osób mieszkających na terenie Gminy. Kwestionariusz składał się z 16. pytań z zakresu merytorycznego oraz tzw. metryczki. Respondenci (ogółem 149 osób) mogli odpowiadać na wybrane pytania. Poniżej zaprezentowano zebrane wyniki wskazując procentowy udział odpowiedzi na poszczególne pytania. Przy każdym zagadnieniu podano liczbę odpowiedzi (czyli liczbę respondentów, którzy odpowiedzieli na dane pytanie), podany odsetek jest liczony od liczby respondentów, którzy odpowiedzieli na dane pytanie, a nie liczby respondentów ogółem.

Podstawowym źródłem informacji o przeprowadzonym badaniu ankietowym było dla respondentów: fejsbuk Gminy lub Wójta (77%), strona internetowa Gminy (16%), radny lub sołtys (po 3%), szkoła (1%). Jednostkowo podawano inne źródła, wśród nich fejsbuk znajomych lub społeczności, od znajomych, czy bezpośrednio działania informacyjne pracowników GOPS.

Respondenci reprezentują wszystkie sołectwa, najwięcej z nich mieszka w Ostrówku (30 osób), Dobczyniu (23), Klembowie (22) i Woli Rasztowskiej (19). Trzy osoby nie mieszkają na terenie Gminy („na weekendy przyjeżdżam na działkę. Rozważam zamieszkanie w Woli Rasztowskiej gdy będzie można wsiąść do pociągu na stacji kolejowej w Woli Rasztowskiej”).

Uczestnicy badania to w dużej mierze osoby od dawna zamieszkałe na terenie Gminy: 46% „od zawsze”, 29% więcej niż 10 lat, 23% mniej niż 10 lat. W grupie uczestniczącej w badaniu zdecydowanie przeważają kobiety (70%). Najwięcej osób jest w przedziale wiekowym 26-40 (52%), nieco mniej: 41-60 (32%) i 16-25 (11%), 5% to osoby w wieku 61-75, w tym jedna 76+. Wykształcenie wyższe ma 53% ankietowanych, średnie 40%, zawodowe 7%, podstawowe /gimnazjum 1%.

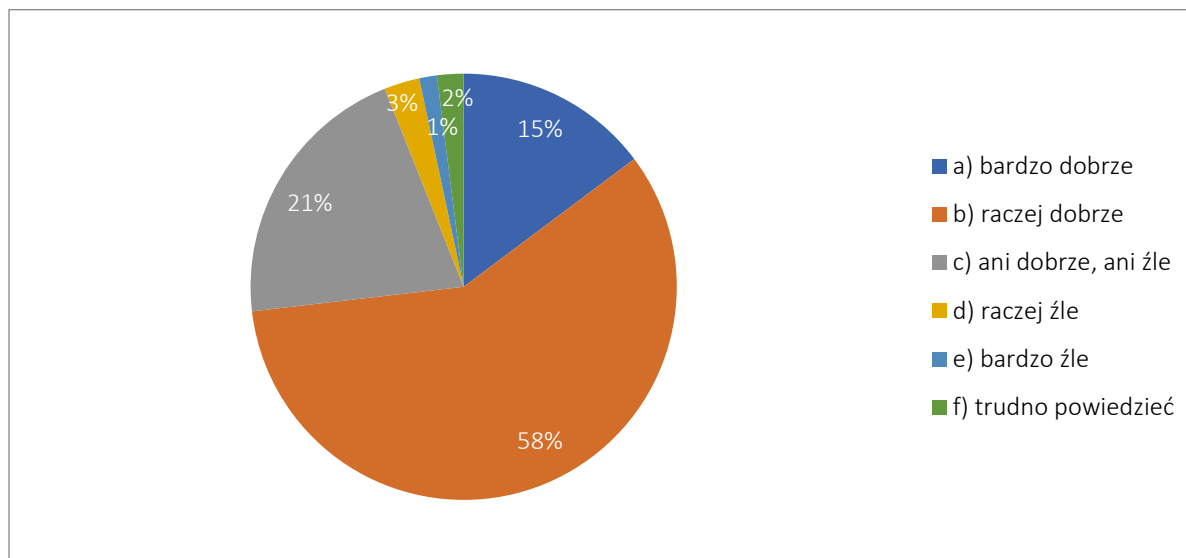
Status zawodowy respondentów:

- zatrudniony/a w firmie prywatnej: 40%
- zatrudniony/a w instytucji publicznej: 26%
- samozatrudniony/a lub prowadzący/a własną działalność: 11%
- uczeń / student: 9%
- emeryt/ka: 7%
- niezatrudniona osoba prowadząca dom i/lub opiekująca się kimś: 5%
- bezrobotny/a: 5%
- rolnik lub zatrudniony/a w gospodarstwie rolnym: 3%
- rencista /rencistka: 2%
- inny, jaki?, 3 odpowiedzi („Handel kierownik”, „Mama na pełen etat”, „zatrudniony w spółce skarbu”): 2%.

Uczestnicy badania to osoby zarówno korzystające kiedykolwiek z pomocy OPS, jak i nie korzystające (po 28%), 40% korzystało z OPS wyłącznie odbierając świadczenie 500+. 7% wskazało odpowiedź ‘nie wiem /nie pamiętam’.

Ponad dwie trzecie osób dobrze ocenia jakość życia w Gminie, w tym 58% raczej dobrze a 15% bardzo dobrze. Szczegółowe zestawienie odpowiedzi prezentuje poniższy *Wykres 1*.

Wykres 1 Ogólna ocena jakości życia w Gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 149 odpowiedzi

Pytania zawarte w kwestionariuszu obejmowały trzy obszary działań w ramach polityki społecznej. Zebrane odpowiedzi pozwalają określić potrzeby adresowane do różnych grup społecznych (lub ogółu mieszkańców) i spełniające różne funkcje społeczne. Działania i zagadnienia (np. w badaniu) mogą nakładać się na różne obszary, niemniej można je pokrótce scharakteryzować:

- integracja w polityce społecznej: obejmuje działania ukierunkowane na zachowanie i/lub wzmocnienie spójności społecznej, poziomu kapitału społecznego, adresowane do wszystkich mieszkańców (ogółu),
- interwencja: działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów osób i rodzin doświadczających trudności życiowych, obejmujące wsparcie rzeczowe (materialne), świadczenia pieniężne i niepieniężne, obecnie w coraz większym stopniu ukierunkowane na wsparcie niematerialne: doradztwo i asystowanie, pomoc psychologiczna, terapie etc.;
- profilaktyka: działania ukierunkowane na zapobieganie występowaniu niepożądanych zjawisk społecznych i /lub pogłębianie się już występujących, adresowane do ogółu społeczności lub do wybranych grup, ukierunkowane na podnoszenie wiedzy dotyczącej ryzyk, umiejętności zachowania się w niepożądanym sytuacji oraz kształtowanie postaw, które pozwolą uniknąć wystąpienia trudności życiowych lub szybciej je rozwiązać gdy się pojawią, w odniesieniu do społeczności także budowanie wrażliwości społecznej i empatii.

Zebrane w ramach badania zagadnienia w dużej mierze obejmują kwestie z obszaru integracji i interwencji, w nieco mniejszym – profilaktyki. Ten obszar był w dużej mierze kwestią badania

wśród przedstawicieli instytucji i organizacji działających na obszarze Gminy, a wyniki zostały zaprezentowane w kolejnym rozdziale.

INTEGRACJA

Średnio co trzeci mieszkaniec korzysta z różnych instytucji i placówek publicznych działających na terenie Gminy, także co trzeci – nie korzysta z żadnej. Wśród organizacji pozarządowych wymieniono: OSP Dobczyn, OSP Krusze, KGW z Dobczyna, Stowarzyszenie „Czas na działanie” (3x), Flauti Divertenti, Stowarzyszenie Wola Rasztowska. Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa *Tabela 1*.

Tabela 1 Instytucje i placówki, z których korzystają mieszkańcy

Odpowiedź	%
Orlik lub boisko sportowe przy szkole	32%
nie korzystałem /korzystałam z żadnej powyższej instytucji lub organizacji	32%
Biblioteka Publiczna	32%
Gminny Ośrodek Kultury	28%
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	22%
Świetlica Wiejska	10%
Stowarzyszenia lub organizacje pozarządowe (7 odpowiedzi)	7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 149 odpowiedzi

Nieco częściej mieszkańcy uczestniczą w różnych wydarzeniach realizowanych w Gminie (pytano o formy spędzania czasu i aktywności społecznych podejmowane w 2019 roku). **64% osób uczestniczyło w imprezach gminnych** takich jak dożynki lub festyn, co czwarty ankietowany (25%) uczestniczył w wydarzeniach kulturalnych, np. w GOK lub w Bibliotece. Także niemal co czwarty z respondentów nie uczestniczył w żadnym wydarzeniu organizowanym przez Gminę. Szczegółowe zestawienie odpowiedzi prezentuje poniższa *Tabela 2*.

Tabela 2 Rodzaje aktywności społecznej mieszkańców

Odpowiedź	%
imprezach gminnych (np. festyn, piknik, itp.)	64%
wydarzeniach kulturalnych (np. w Gminnym Ośrodku Kultury, bibliotece itp.)	25%
żadne z powyższych	23%
działaniach na rzecz lokalnej społeczności	16%
wydarzeniach sportowych	14%
wydarzeniach o charakterze religijnym innych niż udział w nabożeństwie (np. działalność w przykościelnych grupach pomocowych itp.)	14%
aktywność w małych grupach nieformalnych (np. spotkania w gronie seniorów, wspólne rozwijanie zainteresowań / hobby)	8%
wydarzeniach edukacyjnych (np. konkursach wiedzy)	5%
trudno powiedzieć	4%

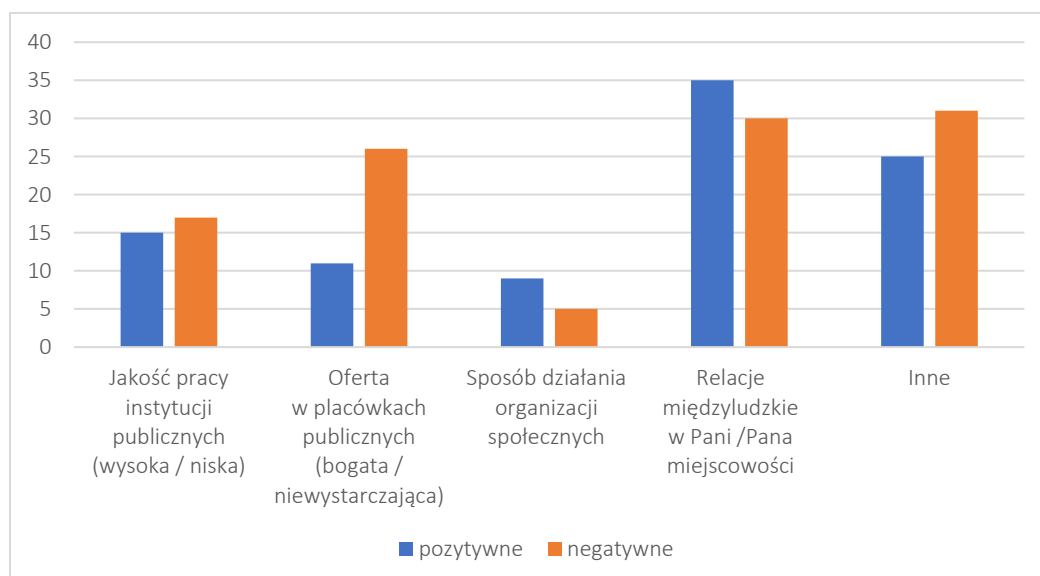
działaniach organizacji pozarządowej (5 odpowiedzi: Stowarzyszenie "Czas na działanie" – 2x, OSP Dobczyn, OSP Krusze, "KGW " z Dobczyna, Flauti Divertenti)	3%
inne (jakie?)	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 146 odpowiedzi

Uczestnicy badania wskazywali także na pozytywne i negatywne aspekty związane z mieszkaniem na terenie Gminy. Dwa pytania, w pierwszym pytano o to, czy czegoś brakuje lub coś należałoby zmienić, w drugim – o największe zalety. W obu pytano o obserwacje dotyczące najbliższego otoczenia respondentów (Czy dostrzega Pan/i: (1) bariery lub utrudnienia obniżające jakość życia lub (2) jakieś czynniki, które podnoszą jakość życia – Pani/Pana lub osób najbliższych?). 95 osób wskazywało różne aspekty negatywne, 85 pozytywne. Zastosowano pytania „półotwarte”, czyli listę z zagadnieniami do wyboru, przy czym zagadnienia można było rozwinąć.

Na poniższym wykresie zestawiono liczbę odpowiedzi pozytywnych i negatywnych (w tym zagadnieniu wyjątkowo wskazano liczbę a nie odsetek respondentów ze względu na znaczną różnicę pomiędzy sumą respondentów odpowiadających na każde z dwóch pytań ujętych w zestawieniu). **Wśród cech negatywnych najczęściej wskazywano na niewystarczającą ofertę placówek publicznych**, nieznacznie przeważały także negatywne wskazania odpowiedzi w pytaniu o jakość pracy instytucji publicznych oraz inne. **Wśród wskazywanych pozytywnych aspektów były relacje międzyludzkie, i były to odpowiedzi najczęściej wskazywane w całym zestawieniu. Jednocześnie należy zauważyć, że różnica z liczbą wskazań negatywnego znaczenia relacji jest stosunkowo niewielka.** Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższy Wykres 2 Wykres 1, natomiast odpowiedzi wpisywane do poszczególnych zagadnień zestawiono w Tabela 3 Tabela 1 poniżej.

Wykres 2 Pozytywne i negatywne aspekty życia w gminie Klembów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, odpowiedzi: 86 pozytywne, 95 negatywne

Tabela 3 Pozytywne i negatywne aspekty życia w gminie Klembów

pytanie	aspekty negatywne	aspekty pozytywne
<p>Niska / wysoka jakość pracy instytucji publicznych - której instytucji? Odpowiedzi: negatywne 14, pozytywne 12</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd gminy - GOPS - ośrodek zdrowia - gmina pozwoliła na likwidacje przejazdów kolejowych na linii tłuszcz-legionowo - Niski poziom nauczania w SP Dobczyn, brak kół zainteresowań, brak zajęć dodatkowych. Kino działa słabo lub wcale. Brak organizacji ferii i wakacji dla dzieci. Niewiele zajęć dla dorosłych w GOK - znikome zaangażowanie sołtysa - brak kontroli w związku z ochroną środowiska: czym palą ludzie, jak przechowywany jest obornik itp. - niska jakość obsługi pacjentów w Ośrodku Zdrowia - lepszy plac zabaw dla dzieci w Ostrówku (bezpieczniejszy/odświeżony) - Słaba komunikacja z policją - Gosia, wydział zarządzania drogami - Urząd Gminy - Ośrodek Zdrowia w Ostrówku. Dodzwonić się tam graniczy z cudem. A jak już to zrobisz-brak miejsc. Nie wiem zatem po co w takich sytuacjach opłacamy ubezpieczenie zdrowotne?! A w obecnym czasie przychodnia to istny absurd! Prędeż się człowiek 'przekręci' niż dostanie do lekarza. - GOPS brak skrupulatnego dociekania i zbierania informacji w ramach wywiadów środowiskowych 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd gminy - Przychodnia, opieka dentystyczna, opieka psychologiczna - ZGK dobrze dba o czystość i otoczenie - Gmina - zakład gospodarki komunalnej - Szkoły, urząd gminy - Biblioteka, GOK, GOPS - Info na stronie www, facebooku o wydarzeniach w gminie - Stowarzyszenie przyszłości Roszczepu i OSP - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - urząd w Klembowie - urząd gminy w Klembowie
<p>Niewystarczająca / bogata oferta w placówkach publicznych -</p>	<ul style="list-style-type: none"> - brak zajęć dla dzieci szkolnych 4-8 na terenie szkoły bezpłatnych a nawet płatnych ale w rozsądnej cenie - rozwój sieci internetowej - boisk miejsc spotkań - Brak przedszkola w Kruszu I brak miejsc dla 4 latków 	<ul style="list-style-type: none"> - gmina placówki oświatowe - GOK - Przychodnia i poczta - zajęcia dodatkowe dla dzieci w GOK-u - biblioteki

pytanie	aspekty negatywne	aspekty pozytywne
<p>czego brakuje?, Odpowiedzi negatywne: 21, pozytywne: 10</p>	<ul style="list-style-type: none"> - klub sportowy - przedszkole od 3lat - Świetlic w każdej miejscowości - Zajęć dodatkowych w szkołach, kółek zainteresowań dla dzieci - Brakuje miejsc pracy - przedszkola, żłobka - żłobka - Zajęć dla dzieci i młodzieży, miejsc spotkań - dzieci i młodzież po 13 roku życia nie ma zbyt wiele propozycji od gminy jeśli chodzi o spędzanie wolnego czasu i rozwijanie zainteresowań. Również wakacje w gminie dla młodzieży chyba są mało urozmaicone - brak oferty kulturalnej dla osób "antydiscopolowych" - pomoc psychologiczna, doradztwo zawodowe - W SP w Dobczynie nie ma obecnie żadnych dodatkowych zajęć sportowych dla dzieci ale mam nadzieję że kiedy otwarta zostanie hala sportowa to się zmieni - świetlicy wiejskiej - brak wysoko rozwijających zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym - Przedszkole - Szkoła w Dobczynie, ZERO zajęć dodatkowych dla dzieci. - Oferty działań w szerokim zakresie są skierowane do dzieci szkolnych. Za mało lub całkowity brak ofert dla młodzieży, osób dorosłych i seniorów 	<ul style="list-style-type: none"> - oferty dla seniorów - Biblioteka działa świetnie - Gminy Ośrodek Kultury - Biblioteka poczta - przedszkole oraz szkoła
<p>Sposób działania organizacji społecznych - co należy zmienić? Odpowiedzi:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS powinien pomagać a nie utrudniać - w mojej opinii należałoby usprawnić komunikację między osobami starszymi, brak możliwości dojazdu do gminy oraz pracownicy pracujący nie w terenie a w budynku. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pani Sołtys bardzo się stara - biblioteka publiczna spotkania z autorami książek - Aktywny widoczny - Przyszłość Roszczepu, Flauti Divertenti - Stowarzyszenie czas na działanie, KGW Dobczyn

pytanie	aspekty negatywne	aspekty pozytywne
<p>negatywne 2, pozytywne 6</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Rada Rodziców w Woli Rasztowskiej czynnie biorąca udział w życiu społecznym miejscowości. Kiermasze festyny Zawody zbiórki dla potrzebujących
<p>Relacje międzyludzkie w Pani /Pana miejscowości - co przeszkadza najbardziej / co jest najbardziej wartościowe?, Odpowiedzi: negatywne: 24, pozytywne: 35</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Brak miejsca do wspólnego spotkania. Brak komunikacji publicznej. - Komunikacja że stacja PKP odległych od niej domów - Głośna muzyka, smog, kosiarki od świtu do zmierzchu - Brak poszanowania wspólnej infrastruktury oraz śmiecenie - Brak porozumienia - zróżnicowanie społeczne powoduje wiele konfliktów - Wola Rasztowska inwestuje jedynie w place zabaw lub boisko. - trudno poznać dalszych sąsiadów - Zapatrzenie w siebie - Brak empatii - brak zaangażowania mieszkańców w sprawy miejscowości - Brak zaangażowania mieszkańców. - Brak życzliwości, zrozumienia, pomocy, zawistna społeczność - dbanie tylko o własne interesy - W obecnej sytuacji pandemii coraz częściej ludzie są dla siebie wrogami. - Nie da rady wszystkim dogodzić. - Zawiść - Brak lidera, dużo krytyki wobec osób pomagających - palenie plastikami w piecach - Brak świetlicy wiejskiej - zazdrość wobec kogoś kto jest zaradny w życiu i osiąga sukcesy ????????? - Znieczulica. zazdrość. wrogość - Złośliwość ludzka 	<ul style="list-style-type: none"> - Mieszkam tu kilkanaście lat i każdy z nas wspomaga się i ratuje, każdy jest w podobnej sytuacji więc wie jak to jest. - ludzie są mili do siebie, pozdrawiają się - Koleżeństwo i chęć pomocy. - wzajemna pomoc i życzliwość, umiejętność integracji - pomoc doradztwo - Pomoc sąsiedzka - sąsiedzi są mili - Znajomi, grille, - Pomoc sąsiedzie, życzliwość - Ludzie są mili i życzliwi - Pomocni ludzie - pomoc sąsiedzka - mała wspierająca się społeczność - spotkania z ludźmi - życzliwość - Ludzie się znają, pomagają sobie - spokojni, mili bezpośredni sąsiedzi

pytanie	aspekty negatywne	aspekty pozytywne
<p>Inne, jakie?, Odpowiedzi: negatywne 25, pozytywne 20</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zanieczyszczanie powietrza przez palenie śmieciami i węglem / miałem – mała ilość ofert pracy brak pobliskiego bankomatu – Powinno być ograniczenie szybkości ruchu samochodowego na mojej ulicy - ul. Kryształowa, Krusze. Zanieczyszczenie powietrza zimą - zbyt wiele osób pali byle czym w piecach. – brakuje punktów usługowych, salonów urody – stan dróg gminnych. duża część jest nieutwardzona. gmina zwleka z przyjęciem tych dróg we swoje władanie. – Poprawa dróg w gminie. – Brak kosztów na śmieci na terenie Ostrówka i całej gminy Klembów – brak dobrego internetu – Brak ścieżek rowerowych pomiędzy miejscowościami gminy. Kostka bauma z frezem. – brak komunikacji publicznej – Brak chodnika – Komunikacja - nie każdy ma auto i przez to jest zależny od innych. – Zamiast siłowni plenerowej zwykła kryta siłownia – wykonać instalacje kanalizacji we wsi – Kanalizacji przede wszystkim. średnia jakość życia jak co wieczór dookoła czuć zapach wylewanego szamba za płot. – Mieszkam obok dawnej radiostacji w Woli Rasztowskiej i nikt nie wie co nowy właściciel zamierza tam teraz otworzyć. Wójt udaje, że nic nie wie. Czy to normalne? – brak Kanalizacji – drogi rowerowe – Wodociągi, Lepsze oświetlenie ulic, Dbanie o lasy, bo jest mnóstwo śmieci, koszenie rowów w miejscowościach – ścieżki rowerowe – stacja kolejowa Emilianów w Woli Rasztowskiej powinna być osobowo-towarowa jak to było 70 lat temu 	<ul style="list-style-type: none"> – cisza i spokój – ładna okolica – względny spokój, działanie małych sklepików spożywczych w mojej miejscowości - Krusze. Kontakt z naturą. – Cisza, z dala od zgiełku miasta, bliskość lasów – cisza , w miarę czyste powietrze , dużo zieleni – Bliskość lasu – Piękne lasy, duża ilość ptaków i innych zwierząt. – Dobra komunikacja – nie ma żadnych – Nieduże zaludnienie, naturalne środowisko – Nie mam zdania – Strefa ciszy i spokój dużo lasów z dala od zgiełku – Nie mam zdania. – w dzisiejszych czasach ważny jest spokój i bezpieczeństwo, instytucje kulturalne nie działają ze względu na epidemię – charakter wiejski mojej miejscowości, spokój który niestety jest roztrwaniany przez nieprzemyślane decyzje administracyjne. Notoryczny brak konsultacji społecznych w przypadku prowadzenia inwestycji na terenie mojej wsi

pytanie	aspekty negatywne	aspekty pozytywne
	<ul style="list-style-type: none"> – brak sklepu – Niebezpieczne chodniki w Woli Rasztowskiej – Należy rozwinąć transport publiczny. Po rozprowadzeniu i podłączeniu wodociągu nie zostały odpowiednio usunięte powstałe szkody – Brak warunków w szkole. Brak sali gimnastycznej, brak kółek rozwijających umiejętności dzieci gra na instrumentach sport nauka języka itd. – brak świetlicy wiejskiej, żeby aktywizować lokalne społeczeństwo poprzez różne spotkania zajęcia 	<ul style="list-style-type: none"> – jedna ulica, nie więcej to jest ekstra, każdy zazwyczaj wszystkich zna, jak taka mała rodzina – Cisza i spokój. Zero hałasów – Brak – Jest to moje miejsce rodzinne i jestem z nim związana emocjonalnie. Gdyby nie relacje międzyludzkie jakie stworzyłam to chętnie bym zmieniła miejsce zamieszkania z powodu braku pomocy ze strony gminy – względny spokój i bezpieczeństwo

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, odpowiedzi: 86 pozytywne, 95 negatywne

INTERWENCJA

Respondenci odpowiadali także na pytanie o to, czy znają osobę lub rodzinę u której występuje któryś z problemów z podanej listy (można było także dodać własną odpowiedź). Ze wskazań respondentów wynika, że **najczęściej występującym problemem społecznym jest nadużywanie alkoholu (48%), wskazywane przez niemal połowę ankietowanych**. Średnio co trzeci wskazywał na takie kwestie jak: bieda / ubóstwo, rodzina niepełna, niezaradność życiowa, bezrobocie, niepełnosprawność. Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa *Tabela 4*.

Tabela 4 Obserwowane problemy społeczne

Odpowiedź	%
nadużywanie alkoholu	48%
bieda, ubóstwo	33%
rodzina niepełna	31%
niezaradność życiowa	31%
bezrobocie	30%
niepełnosprawność	29%
rodzina wielodzietna	25%
nie znam żadnej z powyższych sytuacji (osób / rodzin)	21%
długotrwała choroba	20%
kryzys psychiczny	19%
przemoc w rodzinie	16%
zaniedbywanie dzieci	14%
zaniedbywanie osób starszych	7%
niedawne odbycie kary więzienia	5%
przemoc w środowisku (np. rówieśniczym)	4%
bezdомność	1%
inne trudności życiowe (jakie?)	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 147 odpowiedzi

Dwa pytania ankietowe odnosiły się do sytuacji wybranych grup społecznych: osób młodych oraz seniorów. Wśród odpowiedzi zawarto krótkie opisy sytuacji, a respondenci wskazywali, z którymi stwierdzeniami się zgadzają.

Połowa respondentów wskazała, że w gminie Klembów nie ma zbyt wielu możliwości do spędzania czasu wolnego dla osób młodych oraz miejsca spotkań i rekreacji. Jednocześnie co trzeci zaznaczył, że osoby młode nie są zbyt aktywne społecznie. Wśród potrzeb osób młodych podawano przede wszystkim miejsca spędzania czasu wolnego i inicjatyw integrujących mieszkańców sołectw. Co czwarty ankietowany nie zna zbyt dobrze potrzeb i oczekiwań młodych ludzi z terenu Gminy.

Ze wskazań wynika, że w Gminie mieszka wielu seniorów (69%) i osoby te dość często mieszkają z rodziną lub kimś, kto może im pomóc w razie potrzeby (45%). Ponadto osoby starsze mogą liczyć na wsparcie ze strony bliskich lub znajomych (55%). Warto jednocześnie zauważyć, że 17% respondentów wskazało, że są osoby starsze, które nie mają wsparcia. Szczegółowe zestawienie zawiera *Tabela 5*.

Tabela 5 Sytuacja osób starszych

Odpowiedź	%
W gminie Klembów nie ma zbyt wielu możliwości do spędzania czasu wolnego dla osób młodych	51%
W gminie Klembów mieszka wiele osób młodych	40%
Osoby młode są niezbyt aktywne społecznie (spędzają czas na indywidualnych zajęciach lub z najbliższą rodziną)	35%
Nie znam zbyt dobrze potrzeb i oczekiwań ludzi młodych z gminy Klembów	24%
Osoby młode usamodzielniające się w dorosłym życiu wolą na stałe wyjechać (do dużego miasta/ za granicę)	17%
Osoby młode są raczej aktywne społecznie (chętnie angażują się w różne działania na rzecz lokalnej społeczności)	12%
Co jest potrzebne ludziom młodym w gminie Klembów? (czego brakuje?) 17 odpowiedzi, podanych poniżej tabeli	11%
Osoby młode usamodzielniając się w dorosłym życiu często decydują się na pozostanie w gminie Klembów (lub chętnie wracają np. po zakończeniu nauki)	10%
W gminie Klembów są różne możliwości spędzania czasu wolnego dla osób młodych	9%
W gminie Klembów mieszka mało osób młodych	5%
Inne (jakie?)	1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 149 odpowiedzi

Odpowiedzi na pytanie o to, czego brakuje ludziom młodym:

- *Więcej zajęć dodatkowych lepsza komunikacja autobusowa*
- *klub sportowy*
- *ścieżki rowerowe, oświetlenie na orliku w Klembowie,*
- *Młodzieży potrzebne są miejsca do aktywnego spędzania czasu. Inne niż boisko i plac zabaw dla małych dzieci. Miejsca, gdzie też dziewczęta będą miały co robić, skatepark, tor dla rolek. Na ten moment młodzież nie ma żadnej alternatywy na spędzanie wolnego czasu.*
- *Komunikacja miejska*
- *Miejsc spotkań*
- *Miejsca spotkań pod dachem*
- *Zajęć dodatkowych, kół zainteresowań, inicjatyw lokalnych, kursów, miejsc spotkań, rozwoju sportowego*
- *Na boisku w Woli Rasztowskiej mogłaby być jeszcze chociaż jedna altana z dachem lub jeszcze jedno miejsce do ognisk*
- *dyskoteki, baru tylko dla młodych nie dla stałych bywalców alkoholików*
- *zintegrowania się już na poziomie sołectwa*
- *Przedszkola, żłobki*
- *Wyposażone i dostępne sale gimnastyczne*
- *brakuje dróg rowerowych, nie ma wypożyczalni kajaków i rowerów wodnych na stawach obok szkoły w Woli Rasztowskiej*

- *brakuje miejsc w których młodzi ludzie mogliby się spotkać. parki, altanki z możliwością zrobienia grilla*
- *Kawiarenki, kina,*
- *Miejsc do spotkań, Sal do gry w piłkę czy kół rozwijających ich zainteresowania*

Respondenci uważają, że w gminie Klembów mieszka wiele osób starszych (55%) oraz że na ogół mieszkają one z rodziną lub osobami zapewniającymi pomoc w razie potrzeby (44%). Najczęściej wskazywaną kwestią problemową było to, że ze względu na słabą komunikację publiczną seniorzy nie bardzo mogą wyjeżdżać poza własne sołectwo (40%). Podobnie jak w odniesieniu do sytuacji osób młodych tak i w pytaniu o seniorów wskazywano, że dla osób z tej grupy nie ma zbyt wielu możliwości do spędzania czasu wolnego i że **seniorzy wolą spędzać czas na codziennych czynnościach (po 30%). Co dziesiąty ankietowany uważa, że seniorzy chętnie spotykają się z innymi ludźmi (9%).** Podobnie jak w odniesieniu do osób młodych – także w odniesieniu do seniorów co czwarty ankietowany nie zna zbyt dobrze ich potrzeb i oczekiwań, przy czym w odniesieniu do seniorów zgłaszano wyraźnie mniej potrzeb (17 w odniesieniu do młodych i 7 do seniorów). Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa *Tabela 6*.

Tabela 6 Sytuacja osób starszych

Odpowiedź	%
W gminie Klembów mieszka wiele osób starszych	55%
Osoby starsze na ogół mieszkają z rodziną lub kimś, kto może im pomóc w razie potrzeby	44%
Ze względu na słabą komunikację publiczną seniorzy nie bardzo mogą wyjeżdżać poza własne sołectwo (najbliższe miejsce zamieszkania)	40%
W gminie Klembów nie ma zbyt wielu możliwości do spędzania czasu wolnego dla osób starszych	30%
Seniorzy wolą spędzać czas na codziennych czynnościach (głównie w swoim domu)	30%
Osoby starsze mogą liczyć na wsparcie ze strony bliskich lub znajomych	28%
Nie znam zbyt dobrze potrzeb i oczekiwań seniorów z gminy Klembów	24%
W gminie Klembów są osoby starsze, które nie mają wsparcia	13%
Seniorzy chętnie się spotykają z innymi ludźmi, zarówno seniorami jak i młodszymi od siebie (także poza domem)	9%
W gminie Klembów są różne możliwości spędzania czasu wolnego dla osób starszych	7%
Co jest potrzebne seniorom w gminie Klembów? (czego brakuje?), 7 odpowiedzi pod tabelą	5%
Osoby starsze na ogół mieszkają samotnie	3%
Komunikacja publiczna zapewnia seniorom możliwość swobodnego poruszania się na terenie gminy Klembów	2%
Inne (jakie?), 2 odpowiedzi: (1) <i>Komunikacja jest praktycznie znikoma. Starszym i młodym najciężej jest się dostać do Radzymina czy Wyszkowa,</i> (2) <i>kanalizacja</i>	1%
W gminie Klembów mieszka mało osób starszych	1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 148 odpowiedzi

Odpowiedzi na pytanie o to, czego brakuje seniorom:

- *Dobrej komunikacji transportowej między sąsiednimi gminami*
- *Komunikacji publicznej*
- *łatwy dostęp do lekarzy, apteki, sklepu*
- *kanalizacja*
- *Bezpiecznych tras PIESZYCH do nordic walkig, np. utwardzonych tras w terenach leśnych lub na obrzeżach lasów*
- *Zaangażowania we wspólne działania, liderów, którzy będą ich mobilizować*
- *Kawiarenki*

Respondenci odpowiadali także na pytanie o to, jak patrzą na swoją przyszłość i starość. 40% obawia się choroby i/ lub mniejszej samodzielności, 41% obawia się obniżenia poziomu życia, 7% obawia się samotności. Co piąty ankietowany (20%) myśli o przyszłości ze spokojem, co czwarty (23%) nie myśli o swojej starości. Jedna osoba wpisała własną odpowiedź wskazując na rosnące zanieczyszczenie środowiska: „*Pogorszenia zasobów przyrodniczych gmina nie wykorzystuje możliwości kontroli wywozu szamba, palenia śmieciami w piecach, kontroli segregacji śmieci, niekontrolowanej wywózki odpadów budowlanych.*”

PROFILAKTYKA

Dwa pytania dotyczyły systemu pomocy społecznej. W pierwszym z nich zapytano ankietowanych o to, które z wymienionych działań są realizowane w gminie Klembów w ramach pomocy społecznej. Najczęściej wskazywano na przyznawanie świadczenia 500+, nieco rzadziej wypłacanie świadczeń pieniężnych (66%). Z kolei najrzadziej wskazywaną opcją była odpłatność za pobyt w DPS (5%) oraz świadczenia niepieniężne: wsparcie psychologiczne (11%), pomoc osobom uzależnionym (12%), aktywizacja zawodowa (14%), doradzanie w sytuacji przemocy w rodzinie (15%) czy doradzanie w trudnej sytuacji życiowej (16%). Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa Tabela 7.

Tabela 7 Działania realizowane w gminie Klembów

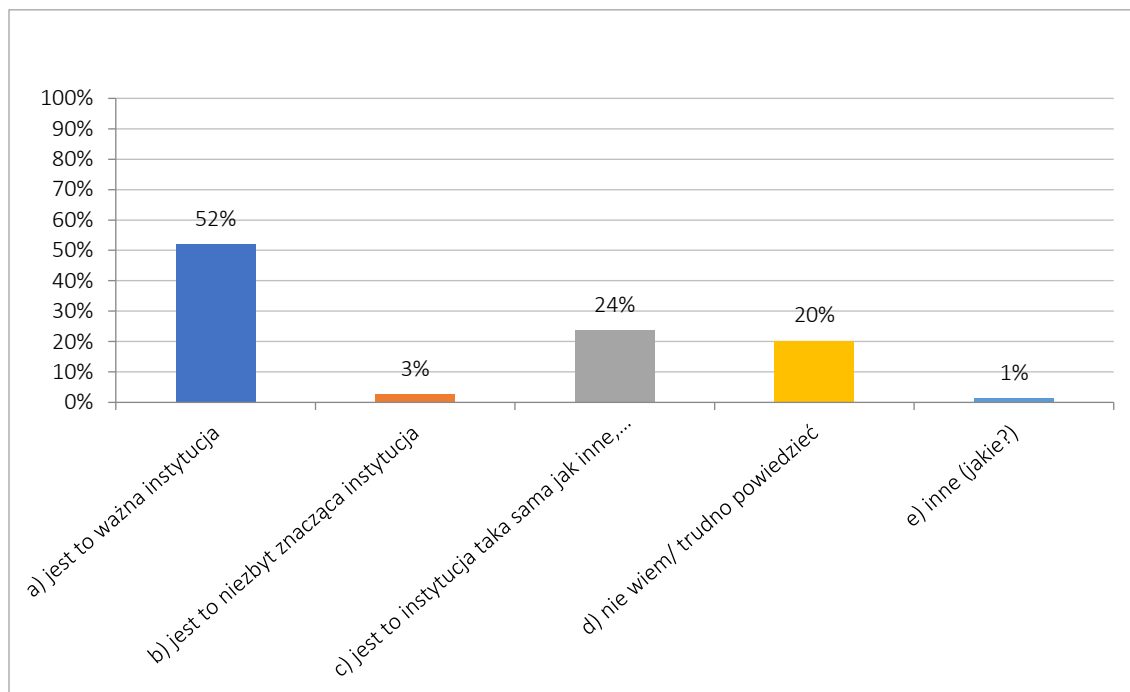
Odpowiedź	%
wypłacanie 500+	82%
wypłacanie zasiłków (świadczenia pieniężne)	66%
pomoc rzeczowa (np. ubrania, paczki żywnościowe itp.)	38%
zakup posiłków dla dzieci w szkole	33%
pomaganie osobom stale doświadczającym trudności (rodzinom wielodzietnym, ubogim, niezaradnym życiowo itp.)	26%
nie wiem / trudno powiedzieć	24%
pomoc w opiece (nad osobami niepełnosprawnymi, seniorami itp.)	20%
mieszkanie chronione / wspierane	20%
wsparcie w formie asystenta rodziny	17%
działania integracyjne (także projekty unijne)	17%

doradzanie w trudnej sytuacji życiowej (np. rozwiązywanie problemów rodzinnych, załatwianie spraw urzędowych, pomoc osobom samotnym i starszym)	16%
doradzanie w sytuacji przemocy w rodzinie	15%
aktywizacja zawodowa, poradnictwo w zakresie pracy	14%
pomoc osobom uzależnionym (także prowadzenie terapii)	12%
wsparcie psychologiczne	11%
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	5%
inne (2. odpowiedzi: „Jako osoba niepełnosprawna, nigdy nie doznałam z gminy zainteresowania moją osobą tak samoistnie, tylko wtedy gdy składałam jakieś wnioski o świadczenia. Ale, żeby gmina się sama zainteresowała moim życiem, to nigdy, a mieszkam tu już 15 lat.”, „Nigdy nie udało mi się uzyskać pomocy od gminy kiedy znajdowałam się w trudnej sytuacji”)	1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 148 odpowiedzi

Dla połowy ankietowanych Ośrodek Pomocy Społecznej to ważna instytucja, niemal co czwarty uważa, że jest to instytucja taka sama jak inne, niczym się nie wyróżnia. Dwie osoby wybrały opcję inne i wpisały rozwinięcie: (1) „Jest to instytucja która słabo realizuje swoje zadania”, „Jak potrzebowałam pomocy to jej nie otrzymałam, dlatego ta instytucja jest dla mnie mało ważna”. Szczegółowe odpowiedzi zawiera Wykres 3 poniżej.

Wykres 3 Znaczenie OPS

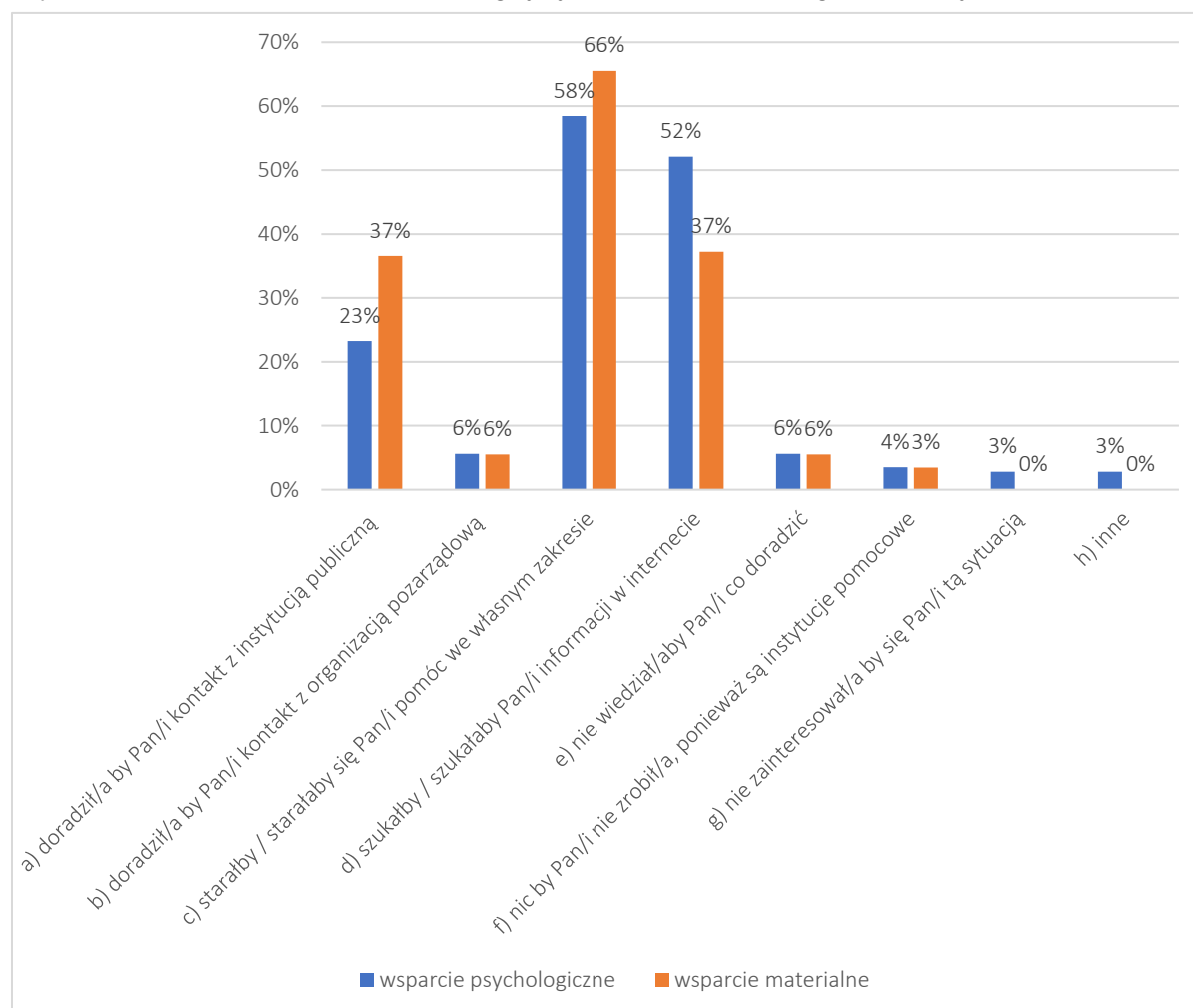

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 148 odpowiedzi

Chociaż Ośrodek Pomocy Społecznej jest ważną instytucją dla połowy ankietowanych, to skorzystanie z jego pomocy doradzałaby średnio ponad jedna trzecia respondentów (w odniesieniu do potrzeb materialnych) i jedna czwarta (w odniesieniu do trudności wymagających wsparcia psychologicznego). W pytaniu o to, co zrobiliby, gdyby ktoś ze znajomych znalazł się w sytuacji (1) wymagającej wsparcia psychologicznego lub – w kolejnym pytaniu – (2) najczęściej pomocy finansowej lub rzeczowej, uczestnicy badania zdecydowanie najczęściej wskazywali na pomoc we własnym zakresie: odpowiednio (1) 58% i (2) 66%. W odniesieniu do trudności psychologicznych ankietowani częściej poszukiwaliby odpowiedzi w internecie (52%) niż w OPS, w odniesieniu do trudności materialnych: równie często (37%). Szczegółowe zestawienie przedstawia Wykres 4 poniżej.

Odpowiedzi dotyczące kontaktu z instytucją publiczną lub organizacją pozarządową, do której respondent/ka pokierował/a by osobę potrzebującą pytanie o to, jaka to byłaby instytucja lub organizacja. Zestawienie odpowiedzi znajduje się w Tabeli 8 poniżej wykresu.

Wykres 4 Zachowania mieszkańców gdyby poszukiwali dla kogoś pomocy

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 142 odpowiedzi dot. wsparcia psychologicznego, 145 dot. wsparcia materialnego

Tabela 8 Zachowania mieszkańców gdyby poszukiwali dla kogoś pomocy

wsparcie psychologiczne	wsparcie materialne
<p>a) doradził/a by Pan/i kontakt z instytucją publiczną (jaka?), 34 odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – GOPS – OPS – Ośrodek Psychologiczny – Psycholog gminny, GOPS – gminny ośrodek pomocy – Poradnia Zdrowia Psychicznego, terapeuci przy MOPS w Wołominie – z lekarzem specjalistą – Lekarz psychiatra lub psycholog – udzielił bym pomocy – Poradnia psychologiczno-terapeutyczną – Gminnym Ośrodkiem pomocy społecznej – Poradnia specjalistyczna – GOPS Klembów – psycholog lub psychiatra – Z psychologiem – psycholog z urzędu – Ośrodek Pomocy Społecznej 	<p>a) doradził/a by Pan/i kontakt z instytucją publiczną (jaka?), 17 odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – GOPS – OPS – gminny ośrodek pomocy – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – Ośrodek pomocy społecznej i gmina – MOPS – poleciłabym ośrodek pomocy społecznej – zaleciłabym kontakt z GOPS – Ośrodek opieki społecznej – Opieka społeczna – Ośrodek pomocy publicznej – gminnym ośrodkiem pomocy społecznej – OPS, PCPR – ośrodek pomocy społecznej – GOK, MOPS – GOPS Klembów – Ośrodek Pomocy Społecznej
<p>b) doradził/a by Pan/i kontakt z organizacją pozarządową (jaka?), 7 odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pomoc psychologiczna – Psycholog – Wizyta u psychologa – Np. Anonimowi alkoholicy – Nie pamiętam nazwy ale często widziałam ogłoszenie lokalnego ngo – Niebieska linia, Zatrzymaj przemoc, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Grupa PONTON – prywatna terapia psychologiczna 	<p>b) doradził/a by Pan/i kontakt z organizacją pozarządową (jaka?), 5 odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – GOPS – Caritas – nie wiem. cos na pewno jest – Kościół? – platformy crowdfundingowe
<p>h) inne, jakie? 4 odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kontakt z poradnia psychologiczna i/lub psychiatryczną – Prywatna pomoc medyczna – kontakt z prywatnym psychologiem – W internecie szukałabym Psychologa z polecenia, nie pierwszego lepszego z przypadku. 	<p>h) inne, jakie? 0 odpowiedzi</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Przedostatnie pytanie dotyczyło życia mieszkańców w kontekście pandemii, ostatnie było pytaniem otwartym o inne aspekty, które mieszkańcy chcą wskazać korzystając z możliwości wypowiedzi.

Pandemia Covid-19 wpłynęła na życie mieszkańców Gminy. Respondenci wskazywali te kwestie, które zauważają wśród członków rodziny lub w najbliższym otoczeniu. 40% ankietowanych wskazało na pojawiające się problemy natury psychicznej (obawy o bezpieczeństwo, przyszłość, perspektywy życiowe itp.), 38% - problemy z łączeniem pracy zdalnej i edukacji dzieci. Co trzeci badany wskazał na problemy z pracą (w tym zagrożenie utratą zatrudnienia) i problemy zdrowotne. 14% wskazało na problemy z organizacją życia rodzinnego a 6% na konflikty domowe występujące w okresie pandemii częściej niż zazwyczaj. Dodatkowo kwestie, wskazane przez respondentów, to praktycznie brak dostępu do lekarza oraz słaby internet. U co piątego respondenta nic się nie zmieniło. Szczegółowe zestawienie odpowiedzi zawiera poniższa *Tabela 9*.

Tabela 9 Wpływ pandemii Covid-19 na życie mieszkańców

Odpowiedź	%
tak, problemy natury psychicznej (obawy o bezpieczeństwo, przyszłość, perspektywy życiowe itp.), 1. odpowiedź: zasiłek rodzinny	40%
tak, problemy z łączeniem własnej pracy zdalnej i zdalnej edukacji dzieci	38%
tak, problemy z pracą (np. utrata pracy, przestój, obniżenie zarobków)	32%
tak, problemy zdrowotne wynikające m.in. z braku ruchu, aktywności fizycznej	28%
nie, nic się nie zmieniło	19%
tak, problemy z organizacją życia domowego (liczna rodzina na małej przestrzeni)	14%
tak, częstsze spożywanie alkoholu	9%
inna odpowiedź, 10 odpowiedzi: <ul style="list-style-type: none"> – brak dostępu do stałego łącza internetowego – tak, problemy z umówieniem się do lekarza – Brak dostępu do opieki medycznej, tylko zdalne telepracy, lekarze nie przyjmują – Brak dostępu do przychodni – Brak możliwości dostania się na wizytę lekarską – Nauczyciele za dużo zadają, a sami nic nie robią na lekcji – Radzimy sobie – praktyczny brak możliwości zapisania się do lekarza w Ośrodku Zdrowia w Ostrówku – Tak zamknięcie handlu restauracji barów, nie można wyjść z rodziną lub znajomymi na obiad, kawę i wypocząć, wyluzować – bardzo słaby internet w Ostrówku, brak światłowodu i nowoczesnej centrali, Orange potrzebuje otrzymać motywację do zmiany ze strony władz gminy 	7%
tak, konflikty domowe (awantury, przemoc - które zaczęły się pojawiać lub występować częściej w okresie pandemii)	6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, 146 odpowiedzi

Inne uwagi i komentarze (20 odpowiedzi):

Potrzeba więcej oferty rekreacyjnej dla młodzieży

- Uważam, że powinno być więcej akcji integracyjnej dla mieszkańców. Jest do tego miejsce. Faktem jest że pandemia to utrudnia, ale może w przyszłości. Uważam że dzieci i młodzież na dziś dzień nie mają gdzie pójść, bo jedynym miejscem dla mieszkańców Wola Rasztowska jest Orlik. Tam zaś przebywają osoby w różnym wieku i często piją tam alkohol. Boję się o bezpieczeństwo moich dzieci, a jednocześnie są one na tyle duże, że wstydzą się jeździć ze mną.
- Wydaje mi się, że bardzo ważne jest mobilizowanie młodzieży do aktywnego spędzania czasu wolnego, tworzenie im do tego warunków. Nie tylko dla chłopców grających w piłkę nożną. Więcej imprez sportowych, niekoniecznie wysoko budżetowych z pompą, nawet turnieje między szkolne w różnych dyscyplinach i nie tylko sportowych. W GOK-ach więcej kółek zainteresowań dla nastolatków a nie tylko zajęcia komercyjne na zapisy.

Propozycje dotyczące życia w Gminie

- Proszę o ograniczenie szybkości ruchu drogowego na ul. Kryształowej – Krusze. Egzekwowanie kar za zanieczyszczanie powietrza w zimne dni.
- Fatalna jakość dróg lokalnych, brak chodników i ścieżek rowerowych
- Zbyt duża opłata za śmieci
- Tak jak było wspomniane wcześniej brakuje kanalizacji.

Należy bardziej kontrolować świadczeniobiorców

- Znam choćby z widzenia kilka osób, którymi opiekuje się OPS i widzę, że często są to ludzie, którzy ukrywają pracę i zarobki, pobierają zapomogi czy dary rzeczowe, potrafią przepić większość zasiłków a głośno śmieją się z "głupoty" tych co dają. Może warto czasem sprawdzać czy ktoś rzeczywiście powinien dostawać pomoc czy może świetnie sobie radzi, budując dom czy kupując trzecie auto.
- Więcej zaangażowania i rzeczywistego sprawdzania, komu jest ta pomoc potrzebna. Bo przez telefon nie da się określić pewnych rzeczy.

Pozytywna ocena OPS

- Panie z GOPSU bardzo miłe, pomocne. Zwłaszcza Pani z Dobczyna. :)
- Mili ludzie dobra organizacja wycieczek
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie uważam działa na wysokim poziomie.
- Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej są przeciążeni pracą, a jednak w każdej sytuacji szybko i profesjonalnie działają, pracę swoją postrzegają jako misję, bardzo angażują się w działania pomocowe na rzecz podopiecznych.

Negatywna ocena OPS

- Uważam, że na pomoc gminnego ośrodka mogą liczyć tylko nieliczni

Inne

- Często firma
- Kiedy będzie lewoskręt na drodze 634 ?
- Miło byłoby gdyby, były organizowane atrakcje dla młodzieży w naszej gminie, związane z aktywnością fizyczną / muzyczne spotkania

2. Ankieta wśród przedstawicieli instytucji

Badanie wśród przedstawicieli instytucji przeprowadzono przy wykorzystaniu kwestionariusza on-line równoległe z badaniem wśród mieszkańców. Ankieta skierowana była do osób specjalizujących się w działaniach z obszaru pomocy społecznej na terenie gminy Klembów i na co dzień stykających się z problemami życiowymi mieszkańców. Założeniem było aby uchwycić także te sytuacje, które stosunkowo niedawno zaczęły się pojawiać jako problemy społeczne a także dokładniej określić specyfikę zachodzących zmian i lepiej przygotować działania na kolejne lata.

Ankieta była złożona z 11. rozbudowanych pytań, respondenci mogli odpowiadać na wybrane zagadnienia, odnosząc się wyłącznie do tych kwestii, które są im znane. Ze względu na niewielką liczbę uczestników badania oraz bardziej jakościowy niż ilościowy jego charakter, w zebranych odpowiedziach wskazywano liczbę a nie odsetek wskazujących daną odpowiedź.

Kwestionariusz przygotowany dla przedstawicieli instytucji działających w obszarze pomocy społecznej na terenie gminy wypełniło ogółem 16 osób, reprezentujących różne podmioty, w tym:

- Urząd Gminy (także OPS): 5
- GOK, szkoła (2), policja, biblioteka: 5
- Sołtys/ka: 4
- Organizacja pozarządowa / społeczna: 2
- brak informacji: 2

Respondenci mają różne opinie dotyczące przydatności Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zapytani o to, jakie jest znaczenie Strategii, podawali, że:

- *Raczej znikome.*
- *Tylko teoretyczne, w praktyce trudne do zrealizowania. Ludziom "nie chce się" cokolwiek robić i zmieniać. Ludzie nie lubią zmian, oporni są na jakiegokolwiek wskazówki i rady. Ta niezaradność życiowa jest z pokolenia na pokolenie.*
- *Więcej informacji na temat pomoc dla rodzin*
- *Z pewnością trzeba opracować Strategię, ale muszą pójść za tym pieniądze.*
- *Wskazuje na najważniejsze problemy na podstawie diagnozy i szuka sposobów ich rozwiązania, określa zadania zaangażowanych podmiotów.*
- *Duże, wyznacza kierunki działania.*
- *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to dokument wskazujący kierunek działań w temacie polityki społecznej na kilka następnych lat. Dobrze opracowana Strategia pozwoli ukierunkować działania instytucji pomocowych, organizacji*

społecznych i innych podmiotów dla dobra ogółu mieszkańców gminy tak aby żyło im się lepiej.

Pytania w pierwszej części dotyczyły przesłanek charakteryzujących problemy społeczne występujące w obszarze Gminy. W pierwszym zestawiono przesłanki ustawowe, w dwóch kolejnych wskazano problemy społeczne, które nie są bezpośrednio wskazane w aktach prawnych, ale coraz częściej pojawiają się w opracowaniach dotyczących problematyki społecznej, jak np. Diagnoza społeczna autorstwa prof. Czapińskiego z zespołem.

Użyte zostały potoczne określenia miary (często / rzadko), chodzi bowiem także o te sytuacje, które nie zostały ujęte w statystyce sprawozdawczej lub zostały zidentyfikowane jako współistniejące lub nie zidentyfikowano jakiejś sytuacji jako problemowej, ponieważ nie było jeszcze wystarczającej wiedzy nt. danego zjawiska, albo też nie podjęto w danej sytuacji żadnych działań (ponieważ np. nie ma jednoznacznych wytycznych lub procedur).

Wśród przesłanek ustawowych przyznawania świadczeń w ramach pomocy **społecznej zwraca uwagę częste wskazywanie przez respondentów dwóch z nich: nadużywanie alkoholu (łącznie 14 osób, z czego 9 wskazało, że osoby z tym problemem zgłaszają się często) oraz potrzeba poradnictwa psychologicznego (łącznie 11 osób)**. Zdecydowana większość osób zaznaczyła, że nie pojawiają się osoby poszukujące wsparcia w związku z bezdomnością, odbyciem kary więzienia oraz organizowaniem pieczy zastępczej, także stosunkowo dużo (10 osób) w tej kategorii – nie występujących przesłanek – wskazało bezrobocie oraz zaniedbywanie osób starszych. Szczegółowe zestawienie wszystkich odpowiedzi zawiera poniższa *Tabela 10*.

Tabela 10 Przesłanki, dla których mieszkańcy poszukiwali wsparcia w instytucjach

zagadnienie problemowe (liczba odpowiedzi)	tak, często	tak, rzadko	nie	nie wiem
a) bieda, ubóstwo	4	5	7	0
b) bezrobocie	5	1	10	0
c) przemoc w rodzinie	3	5	7	1
d) nadużywanie alkoholu	9	5	8	0
e) zaniedbywanie dzieci	0	8	8	0
f) problemy opiekuńczo-wychowawcze	1	8	6	0
g) zaniedbywanie osób starszych	0	5	10	0
h) rodzina niepełna	0	8	8	0
i) rodzina wielodzietna	1	7	8	0
j) niepełnosprawność	5	3	8	0
k) długotrwała choroba	3	3	9	1
l) niezaradność życiowa	2	4	9	1
m) bezdomność	0	3	13	0
n) niedawne odbycie kary więzienia	0	1	15	0
o) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych	0	3	13	0
p) potrzeba poradnictwa psychologicznego	1	10	5	0
q) potrzeba poradnictwa pedagogicznego	1	7	8	0

r) potrzeba poradnictwa prawnego	2	5	9	0
s) potrzeba poradnictwa socjalnego	3	0	11	0
t) inne trudności życiowe (jakie?) 2. odpowiedzi: – <i>praca socjalna</i> – <i>ukierunkowanie gdzie mogą i jak załatwić swoje sprawy, pomoc w wypełnianiu dokumentów oraz pisanie pism różnego rodzaju a także nieskomplikowane poradnictwo prawne.</i>	0	2	9	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Respondenci wskazywali też, które z wymienionych sytuacji występowały na terenie gminy Klembów w ciągu minionych dwóch lat (taka perspektywa czasowa miała „ominąć” kwestie związane z pandemią i np. rzadsze występowanie jakiejś sytuacji). Wśród sytuacji wskazywanych przez wiele **osób w ciągu minionych dwóch lat występowało przede wszystkim nadużywanie alkoholu (zarówno przez mieszkańców ogółem jak i przez młodzież) oraz fonoholizm u młodzieży**. Kwestie odnoszące się do młodzieży wiele osób wskazywało jako występujące często. Wiele osób wskazało problemy psychiczne lub wymagające wsparcia psychologicznego wśród młodzieży jako występujące ale rzadko. Nie odnotowywano przemocy wobec seniorów ani przemocy w przestrzeni publicznej. Szczegółowe zestawienie odpowiedzi zawiera poniższa *Tabela 11*.

Tabela 11 Sytuacje występujące na terenie Gminy w ciągu minionych dwóch lat

zagadnienie problemowe (liczba odpowiedzi)	tak, często	tak, często	nie	nie wiem
a) nadmierne używanie przez młodzież internetu i/ lub gier komputerowych (uzależnienie od internetu)	9	3	1	3
b) nadmierne używanie przez młodzież telefonu komórkowego (fonoholizm)	9	3	1	3
c) problemy psychiczne lub wymagające wsparcia psychologicznego wśród młodzieży	1	9	1	5
d) trudności młodzieży lgbt (szykany w szkole / środowisku rówieśniczym etc.)	1	3	6	6
e) przemoc fizyczna wobec seniorów	0	2	9	5
f) przemoc materialna wobec seniorów (zabieranie pieniędzy)	0	0	11	5
g) przemoc psychiczna wobec seniorów	0	5	6	5
h) samotność seniorów	0	4	6	6
i) konieczność sprawowania opieki przez seniorów (60+) nad starszymi rodzicami (80+)	0	2	7	6
j) niski poziom wykształcenia osób z niepełnosprawnością*	0	3	6	6
k) niski poziom aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością	3	3	4	5

l) nadopiekuńczość (ograniczanie aktywności i samodzielności) wobec osób z niepełnosprawnością	0	1	6	8
m) problemy doświadczane przez osoby chorujące psychicznie (izolacja społeczna, brak pracy ze względu na chorobę itp.)	0	1	6	8
n) przemoc domowa wobec mężczyzn	0	1	7	8
o) przemoc wśród młodzieży (w środowisku rówieśniczym)	1	6	4	5
p) nadużywanie alkoholu przez młodzież	0	6	6	4
q) nadużywanie alkoholu ogólnie przez mieszkańców	6	4	3	3
r) akty przemocy w przestrzeni publicznej (niebezpieczne miejsca)	0	3	9	4
s) rzadsze i/lub płytsze relacje międzyludzkie	4	3	5	3
t) inne, jakie?	0	0	6	5

* fizyczną i/lub intelektualną i/lub z zaburzeniami psychicznymi

Nie wszystkie osoby (instytucje / organizacje), w których zaobserwowano występowanie problemów społecznych podejmowały działania pomocowe w tym zakresie, część przekazywała informacje- albo kierując osobę doświadczającą problemu do odpowiedniej instytucji, albo przekazując informację o tej sytuacji do innej instytucji lub organizacji. Szczegółowe zestawienie wszystkich odpowiedzi zawiera poniższa *Tabela 12*.

W odniesieniu do niektórych zagadnień respondenci podawali także rodzaj instytucji, do której pokierowali daną osobę, lub rodzaj działań, jakie zrealizowali. W większości zagadnień były to powtarzające się odpowiedzi:

- *działania profilaktyczne*
- *rozmowy z rodzicami gdzie szukać pomocy*
- *zajęcia na ten temat w szkole*
- *pomoc psychologa*
- *pomoc pedagoga*
- *konsultacje psychologiczne*
- *Poradnia zdrowia psychicznego w Warszawie, ul. Jagiellońska, Psychiatra w ProMed w Wołominie*
- *do psychologa, psychiatry, pedagoga*
- *Poradni Psychologiczno-pedagogicznej*
- *poradnia zdrowia psychicznego*
- *Na bieżąco rozwiązywane problemy; konsultacje z pedagogiem szkolnym*
- *rozmowy z rodzicami i pedagogami*
- *Zespół Interdyscyplinarny*
- *rozmowy z seniorami, wsparcie psychiczne*
- *Usługi opiekuńcze*
- *koncert kolęd dla seniorów, uroczystości dla babci i dziadka*

- *pokierowaliśmy na komisję lekarską*
- *wsparcie finansowe, pokierowanie do PUP*
- *skierowanie do ŚD*
- *do ZI i do GKRPA*
- *Na bieżąco rozwiązywane problemy; konsultacje z pedagogiem szkolnym*
- *rozmowy z rodzicami, skierowanie do poradni specjalistycznych*
- *działania profilaktyczne*
- *pokierowaliśmy do GKRPA, motywowaliśmy do korzystania z porad specjalistów*
- *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie gm. Klembów*
- *rozmowy z rodzicami*
- *projekty integrujące społeczeństwo*

Tabela 12 Zagadnienia problemowe i interwencje interesariuszy

zagadnienie problemowe (liczba odpowiedzi)	podejmowaliśmy działania pomocowe	pokierowaliśmy do instytucji	przekazaliśmy informację o tej sytuacji	nie podejmowaliśmy działań	inne
a) nadmierne używanie przez młodzież internetu i/ lub gier komputerowych (uzależnienie od internetu)	5	1	1	6	2
b) nadmierne używanie przez młodzież telefonu komórkowego (fonoholizm)	6	1	1	5	1
c) problemy psychiczne lub wymagające wsparcia psychologicznego wśród młodzieży	3	7	2	5	0
d) trudności młodzieży lgbt (szykany w szkole / środowisku rówieśniczym etc.)	2	0	0	9	0
e) przemoc fizyczna wobec seniorów	1	0	1	11	0
f) przemoc materialna wobec seniorów (zabieranie pieniędzy)	1	0	1	10	1
g) przemoc psychiczna wobec seniorów	1	2	3	6	1
h) samotność seniorów	3	1	0	6	1
i) konieczność sprawowania opieki przez seniorów (60+) nad starszymi rodzicami (80+)	0	0	0	9	1
j) niski poziom wykształcenia osób z niepełnosprawnością*	0	1	1	8	0

k) niski poziom aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością	1	1	0	7	1
l) nadopiekuńczość (ograniczenie aktywności i samodzielności) wobec osób z niepełnosprawnością	0	0	0	9	1
m) problemy doświadczane przez osoby chorujące psychicznie (izolacja społeczna, brak pracy ze względu na chorobę itp.)	1	4	0	6	0
n) przemoc domowa wobec mężczyzn	0	1	0	9	1
o) przemoc wśród młodzieży (w środowisku rówieśniczym)	3	2	0	7	1
p) nadużywanie alkoholu przez młodzież	1	0	0	8	1
q) nadużywanie alkoholu ogólnie przez mieszkańców	3	3	0	7	1
r) akty przemocy w przestrzeni publicznej (niebezpieczne miejsca)	1	0	0	9	1
s) rzadsze i/lub płytsze relacje międzyludzkie	3	0	0	7	2
t) inne, jakie?	0	0	0	6	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Kolejne trzy pytania odnosiły się do obserwacji życia społecznego w odniesieniu do wybranych grup społecznych: osób bezrobotnych, seniorów oraz rodzin, w których obserwowane jest nadużywanie alkoholu. Uczestnicy badania byli poproszeni o krótkie scharakteryzowanie wskazanych kwestii oraz zarekomendowanie działań interwencyjnych lub wspierających osoby doświadczające określonego rodzaju trudności życiowych.

Bezrobocie

Charakterystyka

- *W latach 2019/ 2020 dotyczyło przede wszystkim osób, które nie były zainteresowane podjęciem pracy.*
- *Z moich obserwacji wynika, że zarówno kobiety jak i mężczyźni mają problemy w podjęciu stałego zatrudnienia.*
- *Odnosi się do kobiet, które pobierają świadczenie wychowawcze 500+.*
- *Za dużo programów socjalnych*
- *Bezrobocie dotyczy głównie osób, które mają niskie wykształcenie, które od dawna nie posiadają stałego zatrudnienia, problem ten dotyczy zarówno kobiet i mężczyzn.*
- *Odnosi się głównie do kobiet i osób słabo wykształconych*

- *Uważam, że poziom bezrobocia w gminie Klembów nie odbiega od statystyk innych gmin powiatu czy województwa - według mnie nie jest istotnym problemem społecznym.*
- *Nie jest istotnym problemem społecznym. (3 opinie)*
- *Bezrobocie nie jest istotnym problemem społecznym, dużo ludzi a szczególnie kobiety radzą sobie doskonale, osoby słabo wykształcone również sobie nieźle radzą, są zarejestrowane jako bezrobotne w PUP, ale podejmują bez przeszkód prace bez zarejestrowania.*

Rekomendowane działania

- *Konkretne propozycje pracy, pośrednictwo*
- *Działania motywujące do podjęcia pracy.*
- *Mobilizujące do skutecznego poszukiwania pracy z zarejestrowaniem.*
- *Motywowanie do podjęcia pracy, pomoc w znalezieniu pracy, ukierunkowanie w działaniach prowadzących do podjęcia pracy.*
- *Zorganizowanie na terenie gminy żłobków.*
- *Zlikwidować podatek dochodowy a przedsiębiorcy sami zlikwidują bezrobocie*
- *Powinna być zwiększona liczba kursów, przyuczeń do zawodu.*
- *Jeżeli osoba bezrobotna zarejestrowana jest w Urzędzie Pracy, to zadaniem w/w placówki jest aktywizacja osób bezrobotnych.*
- *Nie uważam aby problem był na tyle istotny, żeby podejmować szczególne działania interwencyjne w temacie bezrobocia.*

Kwestie senioralne (dotyczące „seniorów młodszych”: 60+ oraz „seniorów starszych” 75+)

Charakterystyka

- *Jest grupa samotne, nie posiadająca wielu kontaktów społecznych. W większości jednak samodzielna, otwarta na działania kulturalne.*
- *Seniorzy z obu grup w miarę samodzielne i aktywne a ze zdrowiem jest różnie.*
- *Z moich obserwacji: osoby starsze mają pomoc i wsparcie bliskich.*
- *Osoby starsze mają wsparcie rodzin. Mało jest osób samotnych.*
- *Seniorzy w gminie Klembów starają się samodzielnie funkcjonować, udzielają się w projektach realizowanych przez instytucje, jak np. GOPS. Z uwagi na pandemię COVID 19 obecnie nie ma organizowanych zajęć.*
- *Różnie bywa, jedni są zaopiekowani przez rodzinę, inni pozostawieni samym sobie i tym potrzebna jest pomoc w formie zakupu obiadów, opłacania rachunków, pomocy dostania się do lekarza itp.*
- *Mają wsparcie bliskich*
- *Sytuacje te są różne, najczęściej są to osoby mieszkające z innymi członkami rodzin. W przypadku braku rodziny osoby te kierowane są do DPS lub mają zapewnioną pomoc w postaci usług opiekuńczych.*
- *W mojej miejscowości nie ma takiego problemu, jest za mało organizowanych spotkań dla seniorów.*
- *Z zaobserwowanych mi seniorów są samodzielne, żyją w dobrym zdrowiu i najważniejsze jeśli jest taka potrzeba mają wsparcie bliskich lub znajomych.*

- Seniorzy są samodzielni i żyją w dobrym jak na swój wiek zdrowiu, mają wsparcie w bliskich.
- Seniorzy w gminie Klembów spędzają życie raczej w rodzinach wielopokoleniowych, co powoduje możliwość uzyskania pomocy ze strony bliskich. Zdarzają się jednakże sytuacje gdzie osoby w podeszłym wieku są samotne, wówczas instytucje takie jak ośrodek pomocy pomagają i wspierają seniorów. Stan zdrowia seniorów w większości jest stosowny do wieku z wyjątkami naprawdę ciężko, przewlekłe chorujących. Seniorzy gminy Klembów są osobami aktywnymi, nie mają jednak w miejscu zamieszkania wiele możliwości rozwijania swoich zainteresowań i pasji.

Rekomendowane działania

- Włączać w życie społeczne i kulturalne.
- Działania integrujące.
- Prowadzenie zajęć (obsługa komputerów, terapii zajęciowej, zdrowej gimnastyki itd.) dla seniorów w miejscowości, w której mieszkają seniorzy.
- Brakuje zajęć dla seniorów, a w niektórych miejscowościach nie ma lokalu gdzie mogliby się spotykać np. w dużej miejscowości tj. w Ostrówku, gdzie jest wielu seniorów.
- Działania interwencyjne, jak powyżej.
- Organizacja spotkań i zajęć dla tej grupy mieszkańców
- Instytucjonalnie wesprzeć i wykorzystać aktywność seniorów. W sytuacjach gdy seniorzy są obłożnie chorzy, lub ze względu na wiek nie są samodzielni należy ich lub ich rodziny wesprzeć w formie organizacji usług opiekuńczych.
- Wydaje mi się, w gminie Klembów seniorzy mają moc różnych atrakcji: kościół, dużo sklepów, klub seniora.

Osoby nadużywające alkoholu

Charakterystyka

- Są to dwie grupy:
 - osoby, które nie radzą sobie z problemami
 - osoby, które nie są zaangażowane w życie społeczne.
- Z moich obserwacji wynika że są to głównie mężczyźni w wieku około 50 lat, bezrobotni, czasem samotni.
- Są to osoby głównie mało zamożne, bezrobotne, pijące tani alkohol, często samotne.
- Alkohol jest spożywany według własnego uznania
- Osoby nadużywające alkoholu zamieszkujące w gminie Klembów to głównie mężczyźni pozostający bez pracy lub pracujący dorywczo bez zarejestrowania (bez zabezpieczenia społecznego). Alkohol spożywają najczęściej poza domem.
- Alkohol jest spożywany w różnych grupach wiekowych i to jest problem zbyt łatwy dostęp do używek.
- Uważam, że osoby z różnych grup społecznych mają duży problem alkoholowy jednak większość tkwi w przekonaniu, że jest to naturalne zachowanie, a jeśli ma świadomość on sam lub rodzina, po prostu jest to ukrywane, wypierane.

- *Nadużywanie alkoholu przez mieszkańców nie jest uzależnione od ich statusu majątkowego.*

Obserwowane negatywne konsekwencje nadmiernego spożywania alkoholu

- *Zaniedbywanie rodziny, przemoc w rodzinie, brak środków do życia*
- *Po alkoholu najczęściej dochodzi do przemocy w rodzinie, są zaniedbywane dzieci, dochodzi do utraty pracy.*
- *Bezrobocie, zaniedbywanie rodziny.*
- *Tak, jak najbardziej przemoc w rodzinie, utrata pracy, jak również w niektórych rodzinach występują zaniedbania wobec dzieci.*
- *U młodych ludzi są to konsekwencje utraty dzieci, u starszych praca za alkohol.*
- *Zaniedbywanie dzieci*
- *Tak, są to podstawowe problemy wynikające z nadużywania alkoholu.*
- *Oczywiście że obserwuje się negatywne skutki nadmiernego spożywania alkoholu takie jak: zaniedbywanie dzieci, zaniedbywanie innych członków rodziny, przemoc w rodzinie (przemoc fizyczna, psychiczna i materialna), demoralizacja.*
- *Nie mam wiedzy na ten temat - nikt nie zgłaszał takiego problemu.*

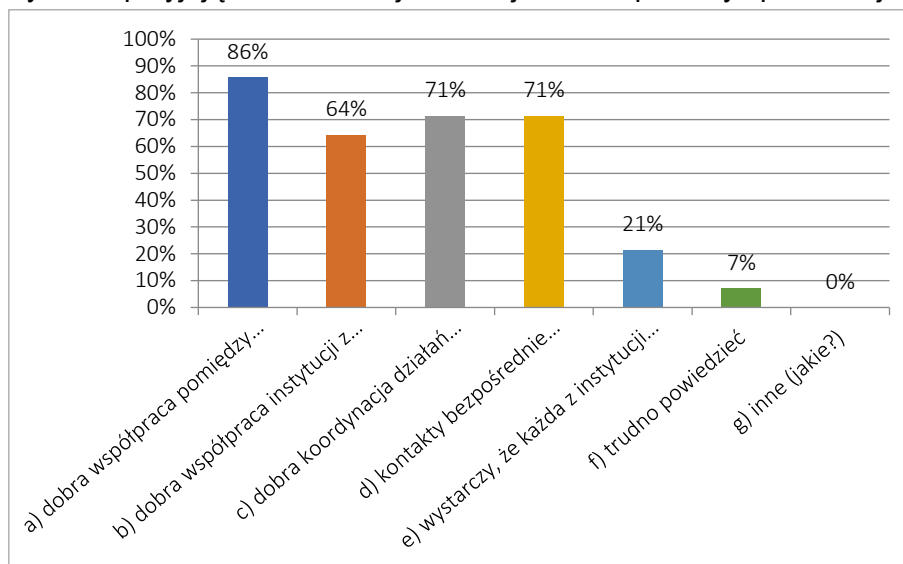
Rekomendowane działania

- *Umożliwić bezpłatną pomoc psychologiczną dla uzależnionego i rodziny, terapię. Prowadzić akcje włączające do życia zawodowego.*
- *Z doświadczenia zawodowego wiem, że należy we wczesnym wieku uświadamiać dzieci, ludzi o konsekwencjach picia alkoholu. Z osobami już uzależnionymi wiele nie da się zrobić, jeśli sami nie zechcą zmienić się.*
- *Wsparcie dla rodziny - profesjonalne zajęcia dla dzieci oraz DDA. Finansowanie w większym stopniu niż obecnie programów dla dzieci i młodzieży w szkołach.*
- *Informowanie o szkodzie jakie wyrządza picie alkoholu w organizmie i rodzinie. Grupa wsparcia AA*
- *Profilaktyka uzależnienia od alkoholu, terapia*
- *Udział w terapii od uzależnień, najlepiej w miejscu zamieszkania, ponieważ nie będą mieć nawet na bilet, żeby dojeżdżać.*
- *Osoby te kierowane są na GKRPA w Klembowie lub proponowana jest im terapia w OP i TU w Wołominie.*
- *Organizowanie spotkań i zajęć, rozmowy*
- *W temacie nadużywania przez mieszkańców gminy alkoholu należy podjąć i podejmuje się szczególne działania interwencyjne: profilaktyka uzależnienia prowadzona wśród młodzieży i osób dorosłych, stworzenie warunków sprzyjających wsparciu osób nadużywających alkoholu i ich rodzin (zapewnienie warunków lokalowych, zatrudnienie terapeutów różnych specjalności).*

Ostatnia część kwestionariusza odnosiła się do funkcjonowania systemu pomocy społecznej w gminie Klembów i obejmowała w dużej mierze kwestie organizacyjne. Wśród czynników sprzyjających skutecznej realizacji działań najczęściej wskazywano na dobrą współpracę pomiędzy instytucjami (86%), niemal trzy czwarte spośród respondentów wskazało także, że jest to dobra koordynacja działań różnych instytucji i organizacji oraz kontakty bezpośrednie

(osobiste) pomiędzy przedstawicielami różnych instytucji /organizacji. Ponad dwie trzecie wskazało na potrzebę dobrej współpracy instytucji z organizacjami pozarządowymi. Jedyne co piąty ankietowany uważa, że wystarczy, że każda z instytucji realizuje swoje zadania. Zestawienie odpowiedzi widoczne jest na poniższym wykresie.

Wykres 5 Czynniki sprzyjające skutecznej realizacji działań pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Czynniki utrudniające realizację działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych:

- zbyt dużo zadań (przeciążenie pracą): 9 wskazań
- brak lub zbyt małe zainteresowanie osób, do których są kierowane działania pomocowe: 9
- trudno powiedzieć: 5
- wypalenie zawodowe pracowników instytucji i /lub organizacji: 4
- brak współpracy pomiędzy instytucjami: 2
- słaba koordynacja działań różnych podmiotów w ramach systemu pomocy społecznej: 1
- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi: 1

Inne opinie, uwagi, komentarze ważne z perspektywy przygotowania i realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Klembów

- *Ważną grupą docelową jest rodzina, którą należy objąć wsparciem. Obserwuje się dysfunkcje w relacjach rodzinnych: niewydolność wychowawczą, osłabienie więzi. Sposób życia wpływa też na niski poziom odporności psychicznej wśród dzieci i młodzieży, a funkcjonowanie szkoły (brak psychologów, pedagog zatrudniony na 3 godziny tygodniowo) utrudnia wsparcie rodziny w tym zakresie. Rozwijanie kompetencji społecznych powinno stać się znaczącym zadaniem realizowanym w ramach Strategii.*
- *Należy zainwestować w osoby młode, dać im szansę rozwoju zainteresowań, pasji.*

Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela 1 Instytucje i placówki, z których korzystają mieszkańcy.....	5
Tabela 2 Rodzaje aktywności społecznej mieszkańców	5
Tabela 3 Pozytywne i negatywne aspekty życia w gminie Klembów.....	7
Tabela 4 Obserwowane problemy społeczne	12
Tabela 5 Sytuacja osób starszych	13
Tabela 6 Sytuacja osób starszych	14
Tabela 7 Działania realizowane w gminie Klembów	15
Tabela 8 Zachowania mieszkańców gdyby poszukiwali dla kogoś pomocy	18
Tabela 9 Wpływ pandemii Covid-19 na życie mieszkańców	19
Tabela 10 Przesłanki, dla których mieszkańcy poszukiwali wsparcia w instytucjach.....	22
Tabela 11 Sytuacje występujące na terenie Gminy w ciągu minionych dwóch lat.....	23
Tabela 12 Zagadnienia problemowe i interwencje interesariuszy	25

Spis wykresów

Wykres 1 Ogólna ocena jakości życia w Gminie	4
Wykres 2 Pozytywne i negatywne aspekty życia w gminie Klembów.....	6
Wykres 3 Znaczenie OPS	16
Wykres 4 Zachowania mieszkańców gdyby poszukiwali dla kogoś pomocy	17
Wykres 5 Czynniki sprzyjające skutecznej realizacji działań pomocy społecznej.....	30